

SOKOL

VESTNIK SOKOLSKE ŽUPE LJUBLJANA

ŠTEVILKA 5 • LETNIK I • OKTOBER 1936

Zoran Polič:

Zakaj ne napredujemo

S ponosom lahko gleda vsak sokol na pot, ki jo je prehodilo sokolstvo prvih 60 let. Globoke brazde je zarezalo v življenje slovanskih narodov in obširne so ledine, ki jih je oralo po smernicah svojega stvaritelja. Duh, močnejši od groženj, močnejši od preganjanj, je združeval prve borec za sokolske ideale in se razširil po njih na vse graditelje temeljev sokolstva.

Ali danes ta dan tega duha ni več? Ali so se izpremenile prilike in je sokolstvo svojo nalogo dokončalo? Te misli se nam morajo vzbuditi ob pogledu na naše telovadnice. Ni pravega sokolskega življenja, kakor ga je hotel Tyrš in kakor ga mora hoteti vsak sokol. Kje so vzroki, ki ovirajo delo in nam vzbujajo skrb za bližnjo bodočnost?

Posameznik ne more prodreti v vse tajnosti, ki ovirajo napredek, ker bi jih sicer lahko sam odpravil, more pa po svojih opazovanjih pomoči, da se napake spoznajo in iztrebijo. Tudi te vrstice naj imajo ta namen. Izpodbodejo naj vse, ki mirno opazujejo nezdrave pojave v svoji okolici, da dvignejo svoj glas in pomagajo očistiti sokolsko telo peg, ki so ga zadnje desetletje iznakazile. Čisti moramo biti, kakor je bila čista globoka misel našega vodnika, ko je sklenil uresničiti svoje sanje v krepki obrambni organizaciji slovanstva. Poglejmo naše delo in naš položaj v družbi, presoajmo z očmi, ki vidijo samo resnico, obsodimo in odpravimo vse, kar je nepravilnega, in dajmo tako sokolstvu življenje, ki bi moralo že zdaj bohotno cvesti po naših društvih!

Poglejmo najprej v telovadnice (imenujmo jih tako, četudi ime ne ustreza popolnoma zahtevam, ki jih stavimo na ta prostor). Telovadnica bi morala biti kraj, kjer se vršita telovadba in duhovadba po določenem načrtu, ki pa seveda ne more biti delo posameznika, zato je tudi Tyrš lahko začrtal samo splošne smernice, ni pa mogel dati vsem telovadnicam do podrobnosti izgrajenih navodil.

Ali ima vsaka telovadnica svoj delovni načrt? Takoj tu vidimo prvi vzrok našega zastoja. Ponosili smo sokolsko misel v poslednjo vas, toda tej vasi nismo dali njej primernega delovnega načrta, ampak smo ji vsilili svojega. Zato je po prvem navdušenju, ki prevzame ljudi ob vsakem nenavadnem dogodku, nastopilo mrtvilo, ki grozi uničiti sadove dolgotrajnega truda.

Kdo naj ustvari ta načrt in kakšen naj bo?

Preden se lotimo tega vprašanja, si oglejmo osebe, katerim je poverjena telesna in duhovna vzgoja naših pripadnikov. Dve osebi sta to: vaditelj (pri nekaterih društvih jih je tudi več) in prosvetar. Z ločitvijo dela se pa prične takoj borba za nadvlado telovadbe nad duhovadbo in obratno. Borba je v človeški naravi, in zato jo moramo tudi mi upoštevati. Toda ne samo to. Misli dveh oseb nikdar ne teko po enakih potih, in to, kar eden poudarja, je drugemu večkrat malopomembno. Telesna vzgoja je pa tako tesno povezana z duhovno, da lahko vsako nasprotovanje med osebama, ki jima je

poverjena naloga vzgajanja, zanese dvome v njune učence (ker to smo vsi, ki sprejemamo nauk drugih oseb) in tako uniči z brezprimernim trudom dosežene uspehe.

Zato mora zmagati zahteva, da se telovadba in duhovadba poverita samo osebi, ki se lahko svojji nalogi popolnoma posveti in ji je tudi kos.

Za to delo pa ni sposoben vsakdo. Potrebna bi bila previdna izbira in korenita priprava za poverjeno nalogo. In spet se nam odkriva nova napaka, na žalost zelo pogosta, da se poverjata telovadba in duhovadba (za zdaj ločeno) osebam brez prave volje, časih tudi brez sposobnosti. Kako naj potem taka oseba sestavi po glavnih smernicah, ki so sicer že 70 let iste in ki bodo takšne, dokler bo živelo sokolstvo, podroben načrt dela, primeren prav za njegovo edinico?

Ena oseba (načelnik) naj torej prevzame vodstvo telovadnice in po njenih navodilih naj se vrši vse delo! Ker pa ne more biti nihče sam tako vsestranski, da bi mogel brez tuje pomoči zmagovati svojo nalogo, izpolnjujejo to vrzel sokolski listi (zlasti strokovni), tečaji in predavanja. O tem, da tečaji ne dosežejo vedno svojega namena (zaradi napačnega podajanja, zaradi sprejemanja oseb, ki nimajo namena, da bi pozneje opravljale sokolsko delo v svojem društvu) in da tudi strokovni listi niso zmeraj kos svoji nalogi (zaradi preobremenjenosti z različnimi telovadnimi urami in z drugimi nepotrebnimi rečmi), ne mislim govoriti, ker bi bilo preobširno, zadostuje naj, da sem na ta nedostatek samo opozoril.

Poglavitni namen vsakega tečaja naj bi bil, da bi pripravljali tečajnike na podrobno delo, ki je lahko uspešno edino tedaj, če se opravlja po pravilnem, krajevnim razmeram prilagodnem delovnem načrtu. Zakaj vsak kraj ima drugačne potrebe. Takšen način predavanja pa zahteva seveda, da so predavatelji vsestranski in da izpred vsega poznajo razmere v krajih, iz katerih so tečajniki.

Tudi podrobno opisovanje, kakšen mora biti delovni načrt, bi segalo predaleč. Glavno je, da se ne oddaljimo od osnovne naloge, ki nam jo je postavil Tyrš, to je: obramba naroda, ki je zahtevala prvotno izpred vsega telovadbo, ker je pripravljala narod, češkoslovaški kakor jugoslovanski, na hude osvobodilne boje in je bila neogibna potreba tedanjih razmer. Dandanašnji je na isti stopnji s telovadbo duhovadba, ki ni naperjena samo zoper zunanje, ampak v prvi vrsti zoper notranje sovražnike (nevednost, nestrpnost itd.).

Kdaj se bo uresničil veliki Tyršev sen, da bo v poslednji vasi sokolsko vseučilišče, na katerem bo črpal naš človek sile za duhovni napredek in orožje v duhovni borbi z nasprotniki, ki ne poznajo najvišje in sokolu najsvetejše zapovedi: ljubezni do bližnjega in zahteve po enakopravnosti.

Toda še globlje moramo poseči, če hočemo dobiti še temeljitejši odgovor na težko vprašanje, odkod bolezen. Oglejmo si vezi, ki družijo posameznike v veliko enoto — v narod.

Te vezi so pretrgane, globoki prepadi zevajo med posameznimi skupinami (razredi). Težek boj za nadvlado se bije med njimi, kapital terja svoje, človek svoje. Sokol ne sme poznati razrednega boja, ker je namenjem vsem pripadnikom naroda, toda kjer se bije boj za pravico, je njegova dolžnost, da dvigne svoj bojni prapor in kot prvi postavi svoje zahteve.

Sokolstvo mora ostati jedro naroda, zdravo jedro, iz katerega bo lahko narod vedno črpal sile za svoj polet. Zato mora tudi poznati in priznati borbe, ki nas slabijo. Naj ne bo demokratična vzgoja samo puhla beseda, uresničimo jo, povejmo, da vsebuje tudi pripravo Sokola na boj za rešitev socialnega vprašanja, in narod ne bo iskal rešitve svojega težkega položaja v raznih uvoženih -izmih, ampak jo bo našel po Sokolu in v Sokolu. Ne bodo nas rešili tuji preroki, ampak naši — slovanski, vzgojeni v sokolskem duhu in prekaljeni v sokolskih borbah. To vzgojo naj jim da sokolsko vseučilišče. In ko bomo pokazali, da nismo samo ustanova za telesno vzgojo, ampak tudi bojvniki za pravice vseh, bomo našli novih opor in novega poleta. Premeknili se bomo s točke, na kateri smo se ustavili morda prav

zaradi premajhnega zanimanja za najbitnejša vprašanja, to so socialna, ki so zburkala ves svet.

Slika bi ne bila popolna, ko bi si ne ogledali tudi drugih vzrokov za-
stoja, ki nas slabijo in ki jim je lahko vzrok samo duhovna ostarelost, ko
človek ne loči več visoke misli, kateri naj služi, od vsakdanjih zahtev. Samo
tako je mogoče, da se dobe med sokolskimi vrstami ljudje, ki navzlic temu,
da so bili odlikovani s posebnim priznanjem, to je, s podelitvijo tega ali
onega važnega opravila, izrabljajo svojo sokolsko pripadnost oziroma dostojan-
stvo v osebne koristi. Napočil je čas, ko moramo vse takšne izkoriščeval-
ce odrezati s sokolskega telesa kot suhe, brezpomembne veje, ki so nam le
v škodo. Sem spadajo tudi pojavi, da odlični sokolski dostojanstveniki, pri-
pravljani ob vsaki priliki poudarjati svojo sokolsko pripadnost, pozabljajo,
da niso samo voditelji, ampak zlasti sokolski vzgojitelji. Vsako njih delo
je namreč zgled vsem, ki so jih postavili na odlična mesta, in bi morali
zatorej temu položaju primerno tudi z dejanji pokazati vero v potrebo so-
kolske vzgoje. Zakaj torej prav nekateri sokolski dostojanstveniki, ne da
bi povedali vzrok, ne zaupajo svoje dece sokolskim vodnikom, ampak rajši
drugim ali pa sploh nikomur, in tako škodujejo v prvi vrsti svojim otrokom,
ki jih prikrašajo za najpotrebnejše v življenju — za sokolsko vzgojo, pa
tudi misli sami, ki ji vsaj z besedo vedno služijo.

To so nekateri vzroki, ki nas ovirajo pri delu in so krivi, da ne moremo
napredovati.

Odpravimo jih, da nam ne bodo kdaj po pravici očitali da nismo storili
svoje dolžnosti.

Nov rod vstaja, poln sile in želje po delu. Izšel je iz šole preizkušenih
sokolskih borcev, toda nove prilike, ki dajejo svetu drugo lice, ga postav-
ljajo pred naloge, ki jih lahko dovrši le sam, brez sodelovanja starih, v delu
utrujenih in onemoglih. Pri tem pa ne mislimo starcev po letih, ker samo
duh je merilo za starost, in dokler je ta čil in mladosten, tako dolgo je njih
prostor v vrstah mladih in lahko uspešno sodelujejo v njih bojih.

Iz teh kratkih ugotovitev izvira sama od sebe zahteva, da se pomladijo
vrste borcev, to je tistih, ki jim je poverjena najvišja naloga: da vodijo
sokolske legije.

Če se bo prepustilo delo mladim, dela in boja željnim, nam bo to dalo
novega poleta, ker bo zaplalo po sokolskih vrstah novo, burnejše življenje.

Zato na delo za prerojenje sokolskih legij!

Dr. Viktor Murnik:

0 homogenosti tekmovalnih vrst

Na »olimpijski« telovadni tekmi v Berlinu je bilo dokaj tekmovalcev
majhne postave. Majhnih je bilo zlasti mnogo med tistimi, ki so se posebno
izkazali. Ob krajših udih in manjši teži pač laže dosežeš za tako težko tekmo
potrebno izurjenost. Preden je odšla naša vrsta v Berlin, so pisali naši listi,
da bo med telovadnimi tekmovalci v Berlinu brat Štukelj ne le najstarejši,
ampak tudi najlažji in morda tudi najmanjši, toda ne najslabši. Najstarejši
je bil res, morda tudi najlažji, najmanjši pa ne. V nemški, švicarski in še v
drugih vrstah so bili še manjši.

Tudi najslabši sebe ni bil. In ako bi se bil mogel intenzivneje vaditi kak
meseč več, pa bi se bil morda še kje drugje kakor na krogih povzpел na drugo
mesto ali celo na prvo. Potem pa bi se bila poslabšala »homogenost« naše
vrste, ki se je poudarjala pri nas in je tudi v Berlinu vzbudila pozornost, da,
ker je bila nepričakovana, presenečenje. Ali kdo ne bi imel rajši poslabšane
ali zmanjšane homogenosti kakor pa manjši uspeh kakšnega tekmovalca in
z njim vse njegove vrste?

Tako slabi v češki vrsti homogenost br. Hudec. Pred br. Kollingerjem, drugim v češki vrsti, je kar za 6'465 točke. Toda s svojim večjim uspehom je znatno zmanjšal nevarnost, da pridejo Italijani pred Čehe. Zakaj italijanska vrsta je dosegla samo 10'630 točke manj kakor češka. Tudi Guglielmetti, prvi v italijanski vrsti, je precej, za 5'199 točke, pred drugim, Capuzzom. Ako pa bi se bil br. Hudec »shomogenil« z drugim češkim tekmovalcem, torej dobil kakih 6 točk manj, Guglielmetti pa še bolj »razhomogenil« z drugim Italijanom in dobil še kakih 5 točk več, pa bi bila italijanska vrsta pred češko. Če pa bi se bil Guglielmetti »shomogenil«, dobil torej kakih 5 točk manj, nasprotno pa br. Štukelj »razhomogenil« za kakih 12 točk, pa bi bila naša vrsta pred italijansko, za katero je zaostala samo za 16'533 točke.

Pa kdaj je vrsta še homogena? Popolna, »idealna«, bi bila homogenost, ako bi vsi telovadci vrste dosegli enake uspehe. Zgodilo se je pač že, da sta dva telovadca vrste dobila enako število točk, nikdar pa še ne, da bi enako število dosegli vsi. Tako pa dobimo in bomo najbrž tudi v bodoče dobili le bolj ali manj nepopolno homogenost, po tem, kakor so uspehu najboljšega tekmovalca vrste uspehi drugih manj ali bolj blizu, torej razloček med prvim (najboljšim) in zadnjim (najslabšim) tekmovalcem večji ali manjši. O tem, kako velik sme biti ta razloček, da še lahko govorimo o homogenosti vrste, pa utegnemo naleteti na različna mnenja, bolj stroga in manj stroga. Mislim pa, da sem zadosti strog, če pravim: vrsta je še homogena, če med uspehom prvega in uspehom zadnjega tekmovalca vrste ni večjega ali vsaj ne dosti večjega razločka kakor ena točka pri vsaki vaji, to je 10% od doseženih 10 točk. V Berlinu je moral vsak tekmovalec napraviti 12 vaj. Vrsta je torej tu še homogena, ako znaša razloček med celotnim uspehom prvega in celotnim uspehom zadnjega tekmovalca vrste 12 točk ali vsaj ne dosti več. Govorili pa bomo o t e m b o l j homogeni vrsti, čim manjši kakor 12 točk je ta razloček. Poglejmo, kako si glede na to merilo nasledujejo vrste po večji in čedalje manjši homogenosti.

Vsaka vrsta je morala imeti vsaj 6 in smela imeti največ 8 telovadcev: vsota točk, ki jih je dosegel vsak izmed šestih telovadcev (boljših šestih, če je imela vrsta več kakor 6 telovadcev), je bil uspeh, ki ga je dosegla vrsta. Nekatere vrste niso imele osem telovadcev, pri nekaterih pa so zaradi okvar prišli na osmo mesto izvrstni telovadci, ki bi sicer prišli v vrsto boljših šestih. V naslednjem pregledu so zato navedeni razločki samo med uspehi prvih in šestih (prve številke) in razločki med uspehi prvih in sedmih (druge številke); vrste pa so navedene zapored po mestih, ki so jih dosegle pri tekmi (v oklepaju je število doseženih točk; dosegljivih je bilo 720):

Nemčija (657'430):	6'600	8'133	Francija (578'266):	5'300	5'366
Švica (654'802):	5'000	7'567	Japonska (570'827):	8'167	9'167
Finska (638'468):	7'668	7'834	Sev. Amerika (555'300):	10'868	12'134
Češkoslovaška (625'763):	9'798	9'965	Avstrija (545'533):	12'900	13'366
Italija (615'133):	7'099	7'201	Luksemburška (516'900):	25'767	31'966
Jugoslavija (598'600):	9'064	9'698	Bolgarska (452'333):	28'001	37'066
Ogrska (590'197):	12'434	13'568	Romunska (360'765):	21'298	22'433

Glede na prvih šest tekmovalcev bi si po zapored večjem razločku med prvim in šestim, vrste nasledovale takole: 1. Švica, 2. Francija, 3. Nemčija, 4. Italija, 5. Finska, 6. Japonska, 7. Jugoslavija, 8. Češkoslovaška, 9. Sev. Amerika, 10. Ogrska, 11. Avstrija, 12. Romunska, 13. Luksemburška, 14. Bolgarska. Za homogene bi po navedenem merilu smeli imeti prvih devet, pa morda, ker ni razloček dosti večji kakor 12 točk, tudi še 10. in 11.

Glede na sedem tekmovalcev pa dobimo: 1. Francija, 2. Italija, 3. Švica, 4. Finska, 5. Nemčija, 6. Japonska, 7. Jugoslavija, 8. Češkoslovaška, 9. Sev. Amerika, 10. Avstrija, 11. Ogrska, 12. Romunska, 13. Luksemburška, 14. Bolgarska. Homogenih bi bilo tu prvih devet vrst. Švicarska in nemška vrsta sta imeli v sedmem tekmovalcu v razmerju s svojimi prvimi šestimi slabšo »rezervo« kakor drugih sedem homogenih vrst.

Tudi med prvim in drugim, prvim in tretjim itd. dobimo seveda različke različne velikosti. Teh različkov pa zgornje merilo ne upošteva. Toda tudi ti povzročajo večjo ali manjšo homogenost; zato jih je treba upoštevati z različkom med prvim in zadnjim vred.

(Se nadaljuje)

Dr. Franc Derganc:

Filozofski drobiž

3. Duševna in duhovna ljubezen.

Še o ljubezni bi radi kaj slišali? O tisti skrivnostni sili, ki vznemirja človeka od zorne mladosti do sive starosti ter se oblači in skriva v sladko-zvočno besedo »ljubezen«? In sicer bi radi slišali iz ust zdravnika in prirodoslovca, ki je gluha in slepa za tenčico pesniške besede in s pomilovalnim nasmeškom odgrinja živalsko telo — spolnega nagona. Kar namreč zaljubljeni pesniki napihujejo v mistično besedo »ljubezen«, to imenujejo prirodoslovci prozaično in trezno »spolni nagon«. V čem je torej resnica, ali v misticizmu ljubezni ali v materializmu spolnega nagona, ali izvira ljubezen iz živalske duše ali iz božanske čuvstvenosti duha.

Na prvem mestu ugotavlja znanost v naravi avtomatičen ritem ponavljanja in obnove (reprodukcije). Kakor se val na morsk gladini ponavlja in širi, enako se sproženi val življenja avtomatično ponavlja skozi stotisočletja in obnavlja stare oblike. Sunek življenja niha valovito, staro ogrodje oblike razpade, iz njega se rodi novo ogrodje enake ali podobne oblike. Ista oblika utripa in se ponavlja, le materialno ogrodje se izpreminja. Skrivnost trajnih oblik in minljive materije! Ponavljanje ali reprodukcija živi ali živih bitij se vrši v dveh avtomatičnih nagonih, v nagonu rasti in v nagonu razmnožitve.

Klica ali oplojena celica najprej vzraste. Ko doseže določeno veličino, se razleti in se razdeli na dva ali več delov. Iz vsakega dela se razvije spet nova živ s staro obliko. Razmnožitev je spolna ali nespolna. Nekatere enocelične in nižje živali se množe kar same iz sebe. Pri višjih živalih je pa za razmnožitev potrebna združitve dveh, različno spolnih celic, jajčnice in semenice. V tej spojitvi tiči vsa skrivnost spolne oploditve, nova, iz spojitve nastala celica se imenuje klica (oplojena celica), ker vzklije iz nje novo bitje. Tudi človek se razmnožuje s spolnim razplodom. Vsaka spolna celica ima svojega posebnega nositelja, moža in ženo. Obema je narava poverila nalogo: 1. da v njiju telesu dozori spolna celica; 2. da s spolnim dejem spravita obe spolni celici v tako bližino in stik, da se zlijeta v eno, v klico. Iz nje šele nastane novo bitje s substancialnim edinstvom telesa (materije) in dušeduhovnosti. Same metafizične skrivnosti, do katerih naš omejeni, prirodni razum še ne more prodreti!

Glede ločitve človeka na dva spola je pa odkrila biološka znanost čudovita in presenetljiva dejstva. Klica je v začetku dvospolna in šele v prvih tednih razvoja se odloči za ta ali oni spol. Tako nista niti žena niti mož sama zase cela, marveč samo pol človeka. Človek je polovično bitje. Zato nahajamo v vsakem moškem okrnjene ostanke ženskega spolovila, v vsaki ženski ostanke moških spolovil. Lahko se zgodi, da v ženski prevladajo moški spolni hormoni. Taka ženska je možača ali možakinja in se obnaša kakor moški. Narobe, moški z ženskimi hormoni se po duši in telesu pribli-

žuje ženskemu značaju. Razdeljena dvospolnost nam razlaga medsebojno privlačnost obeh spolov kakor dveh različnih tečajev. Ločeni polovici nekega dvospolnega pračloveka se hočeta spet združiti in se dopolniti v prvotno celost kakor ključ in ključavnica.

Slavni spoloslovec (seksolog) E. Steinach je z natančnimi poizkusi še podrobneje pojasnil skrivnost spolne ločitve in ugotovil, da je odvisna od posebne spolne snovi, spolnega hormona. Spolna žleza izločuje namreč dva različna izločka, rodne celice za oploditev in hormone za čustvenonagonsko zaljubljenost. Ako je E. Steinach precepil moško ali samčevo žlezo živalski samici ali pa ji samo vbrizgal (injiciral) moški hormon, se je samica po značaju izpremenila v sameca in obratno. V nekem drugem poizkusu je izoliral spolno zrele podganske samce za 6 do 9 mesecev od samic, jih torej spolno inaktiviral, da niso občevali samicami. Čas 6 do 9 mesecev spolne vzdržnosti (inaktivacije) je zadoščal, da so se spolovila vzdržnih samcev posušila (atrofirala) in da so izgubili poželjenje (libido) in moč (potenco). Atrofija in mrzlokrvnost se je v nekaj tednih popravila, ako je spravil vzdržne samce v bližino drstavih (brünstig) samic na vonjavno razdaljo. Samci pri tem niso videli samic, ampak so samo iz daljave vohali izhlapevanje neke plinaste materije, nekega spolnega vonja samic.

S tem je E. Steinach dokazal, da izpuhteva vsaka oseba kakor cvetica poseben plinast hormon, spolni vonj (buké, aroma, sex appeal). Vonjavi hormon deluje podzavestno, da se ga človek niti ne zaveda. Zato je tem nevarnejši, ker neopazno draži spolne živce drugega spola in povzroča zaljubljenost. Kjer nedostaja spolnih sokov in snovi, na pr. pri skopljenicah ali mladostnikih, ki se začno prezgodaj spolno udejstvovati (onanija), zastane telesni in dušeduhovni razvoj. Šele po popolni spolni zrelosti in po izpolnitvi še drugih, zlasti evgeničnih in socialnih pogojev je dovoljeno uporabljati prebitek izločkov v zakonu za razmnožitev. V dobi spolnega dozorevanja pa imajo spolni izločki prav posebno in edino nalogo, da ostajajo v telesu in kakor neko gorivo ali ferment (kvas) pospešujejo rast in razvoj krepkega, zdravega telesa in duha, kar dokazuje zlasti dejstvo, da starce pomladi presad (Voronov) spolnih, človeških ali opičjih žlez, časi pa že sama injekcija spolnih hormonov.

Seveda so popadli najprej materialisti te izsledke spolnih poizkusov in jih zlorabili za dokaz materializma, da ni duše ne duha, marveč biva samo materija, da je ljubezen samo spolni nagon telesa ali »tretja telesna potreba«. A filozofija in znanost sta za vedno osramotili ta nečloveški cinizem in dokazali, da so take nesramne besede le vraže zoološko zaostalega materializma.

(Se nadaljuje)

Stanko Trček:

Olimpije

(Nadaljevanje)

Spet so prvi odgovorili, da potemtakem ni vredno oznanjevati premirja v Lakedemoniji, če Elijci mislijo, da so bili proti zakonu napadeni zato, ker je bilo pri njih premirje že oznanjeno. Lakedemonci so bili pri svojem podjetju v dobri veri; takoj po oznanilu premirja so prenehali z vojevanjem.

Elijci so pa vztrajali pri svoji odločbi in so izjavili, da jih ne bodo nikdar prepričali, da se jim ni zgodila krivica. Toda, če jim vrnejo Lakedemonci Leprejo, jim vrnejo svoj delež globe in plačajo iz svojega tudi delež, ki pritiče bogovom.

Lakedemonci niso hoteli o tem nič slišati, zato so prišli Elijci z drugim nasvetom: Če Lakedemonci že nečejo vrniti Lepreje, naj pa pridejo, ko že tako silijo tja, pred oltar olimpijskega Zeusa, toda naj tam prisežejo, da bodo globo kesneje plačali. Lakedemonci tudi tega niso hoteli, pa zato niso smeli ne v svetišče, ne k darovanju in ne k tekmam.

Elijci so se pa bali, da bi Lakedemonci udeležbe na olimpijah ne izstili, in so pripravili vojsko iz svojih mladih oborožencev. Argejci in Mantinejci so jim poslali v pomoč vsak po tisoč mož, Atenci pa svojo konjenico, ki je pričakovala v Argosu začetka olimpij.

Množica romarjev v Olimpiji se je bala, da pridejo Lakedemonci z crožjem, tem bolj, ker so bili služabniki¹ sredi stadiona pretepli Lihasa, sina Lakedemonca Arcesilasa. Njegova vprega je bila namreč zmagala, toda ozna-njevalec ga je bil oklical za Beočana, ker so bile te olimpije Lakedemoncem zabranjene. Tedaj je pa šel Lihas v stadion in je ovenčal voznika, hoteč s tem pokazati, da so konji njegovi.

Lakedemonci se pa niso genili in tako jim je minil olimpijski praznik.

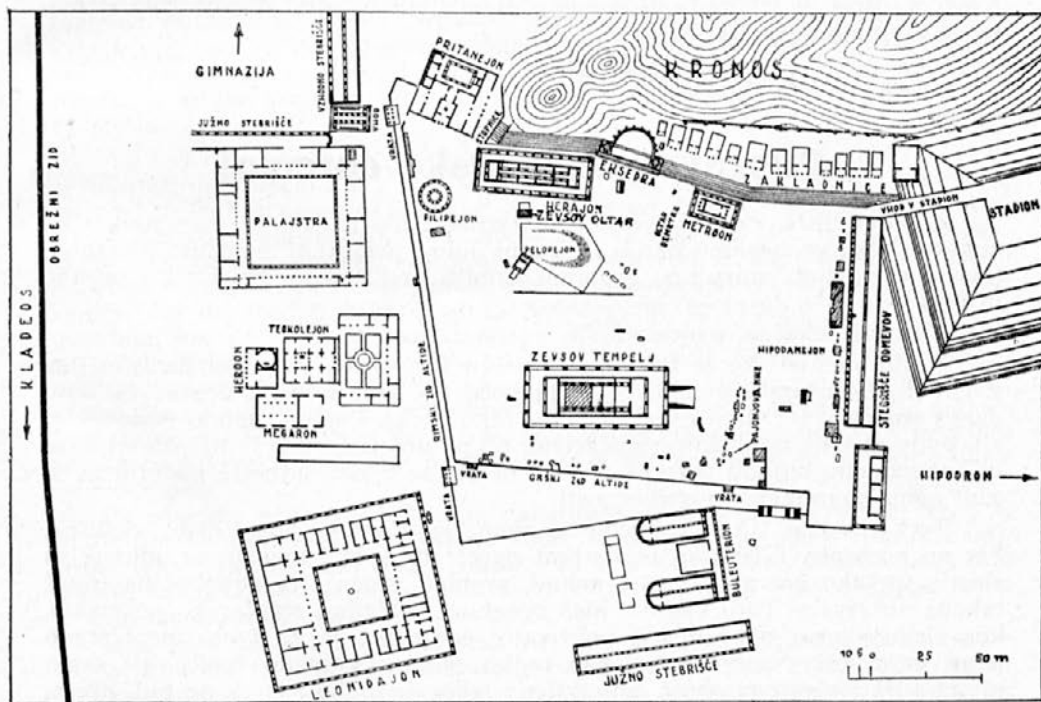
Kajne, prava abesinska kupčija s takisto samovoljno razlago »krivice« in »pravice« kakor dandanes? Vendar si Špartanci kot napadalci niso upali kršiti božjega olimpijskega premirja. Že samo to kaže veliko veljavo, ki jo je imela olimpijska uredba, in njen verski, ne prosvetni značaj.

V 4. stoletju pr. Kr. je obsegalo božje premirje vse dežele, v katerih so živelj Grki. Vsakomur je bila zajamčena osebna varnost od trenutka, ko je odšel z doma, pa dokler se ni vrnil. V državico Elis ni smel nihče z orožjem.

V nemirni deželi, v kateri niso nikdar prenehali boji med mesti in drža-vicami, so čas olimpij bržkone težko pričakovali. V Olimpiji so se shajali poslanci vseh držav in gotovo se je tu marsikateri spor mirno uredil.

II.

Olimpija je seve šele v teku stoletij zrasla do tistega obsega, kakor nam ga je ohranil Alfejev in Kladejev grušč.

Načrt Olimpije

¹ Izvrševalci odločb sodnikov (helanodikov) pri tekmah.

V davnini zgradb skoraj ni bilo. Misliti si moramo prostran, senčnat log s posameznimi skrajno preprostimi oltarji iz neobdelanega kamenja in pepela. Po drevju so viseli darovani kotli in medenice, ki so tiho pozvnanje v vetru. Sčasoma je postal med vsemi raznim bogovom posvečenimi oltarji Zevsov posebno pomemben in velik, ker je imel Zevs vnete častilce. Še Pausanij, ki je živel konec 2. stoletja po Kr., torej že v času, ko se je Olimpija bližala svojemu zatonu, je takole opisal ta oltar: »Zgrajen je iz pepela njemu darovanih živalskih stegen. Prva stopnica obsega 125 stopal (1 stopalo: okoli 31 cm), druga 32, ves oltar je na 22 stopal visok (7 m). Živali zakoljejo na prvi stopnici, stegna odrežejo, jih neso na vrh in tam sežgo. Vrhnji del oltarja ima samo stopnice iz pepela žrtev. Vsako leto 19. eláfija (našega marca; op. p.), prineso žreci iz Pritaneja pepel žrtvovanih živali, ga zmešajo z Alfejevo vodo in ga enakomerno razmažejo na vrhnjo stopnico.« Po tem, kako preprost je bil glavni oltar še v Pausanijevih razkošnih časih, lahko zanesljivo sklepamo, da je bil tisoč let prej vsaj prav tak, bržčas pa še bolj preprost. S takim oltarji je bil posejan ves olimpijski log. Bolj vnete častilce ko je imel kateri bog in več ko jih je bilo, hitreje je rasel njemu posvečeni oltar nad svoje sosede. Kakor vidimo, je bil Zevsov za Pausanija že tako visok, da se je valil dim čez glave vernikov in jih ni nadlegoval.

Kesneje so začela nastajati poslopja. Poznejši rodovi so seveda predru-gačili marsikaj, kar so ustvarili predniki, marsikaj so podrli in nadomestili z lepšim ali pa tudi ne, če je bilo napoti. Težko je zato natanko določiti, kdaj je bilo zgrajeno to, kdaj ono, kdaj je bilo podrti itd. Zanimivo je, da je bil najboljši pomagač pri določevanju — vodovod. Iz tega namreč, da vod to poslopje obide, ono pa preide, izhaja, da je bilo pred drugim; ali pa pove preprosto dejstvo, da napravi vod ključ, da je stalo tu nekdanje poslopje. Kako so dosegli izkopovalci namene raznih stavb, njih starost itd., o tem tu ne moremo govoriti.

(Se nadaljuje)

N. M.:

Pripravite smučarsko opremo!

Zima se bliža. Če hočemo dobro izkoristiti po navadi že tako prekratko zimsko dobo, se moramo nanjo že jeseni dobro pripraviti, ne samo z raznimi telesnimi vajami, ampak si moramo urediti tudi svojo smučarsko opravo in opremo.

Najprej nekaj o opravi.

Minili so časi, ko je bil smučar ves nesrečen, če ni prišel na smučišče v popolni smučarski obleki, če le mogoče po zadnji modi, čeprav še danes smučarji s trdimi ovratniki niso tako redki. Pustimo modo nedeljskim ali, bolje rečeno, hotelskim smučarjem, mi pa oblecimo kar je najprimernejše in kar namenu najbolj ustreza. V taki obleki se bomo najbolje počutili in se tudi ognili marsikateri neprijetnosti.

Pokrivalo. Debele kučme in znane smučarske čepice niso primerne, ker so pretople. Glava se pod njimi ogreje in spoti, smučar se odkrije in shladi, in tako gre marsikateri nahod, prehlad, trganje in zobobol na rovaš takega pokrivala. Tudi klobuki niso posebno prikladno smučarsko pokrivalo, ker glavo skoraj neprodušno pokrivajo, če je ne, je pa treba neprestano letati za njimi. Najboljše so pač redko pletene volnene čepice ali samo pleten križ z obodom, oboje napravljeno tako, da lahko zakrijemo tudi ušesa. Takšna pokrivala grejejo najbolj občutljive dele glave, obenem pa propuščajo zadosti zraka, da se glava preveč ne segreje. Dobre so tudi oglavne rute. Smučarji z občutljivimi očmi si bodo omislili zelen ščitnik za oči ali pa zelene naočnike.

Jopič. Navadni smučarski jopič za smučanje ni primeren, ker nas preveč veže in ovira. Popolnoma neprimerni so pa kratki jopiči v obliki navzkriž zapetega telovnika z rokavi, ki jih zadnja leta radi nosijo, zakaj ti zlezejo pri vsakem pregibu navzgor, da ostane telo med hlačami in jopičem nepokrito ali pa premalo pokrito. Ker se pa pri smučanju prav v pasu in križu najbolj segrejemo, prizadene tak prekratek jopič prav pogosto hude revmatične bolečine in resna obolenja. Najprimernejše so lahke jopice, ki jih oblečemo čez glavo in jih potem v pasu zadržujemo ali pa zatakujemo za hlače. V hudem mrazu oblečemo pod takšno jopico toplo volneno pletenino.

Hlače. Težko je reči, katere so boljše: dokolenske ali dolge. V globokem snegu so dolge hlače vsekakor primernejše, kratke imajo pa to prednost, da je v njih noga bolj prosta. Dolge hlače nikakor ne smejo biti spodaj preširoke, ker pometajo po snegu in nas tudi sicer zelo ovirajo; zato naj se hlače od kolena proti gležnju zožujejo.

Čevlji. Prva leta smučarskega razvoja so smučarji nosili težke gorske čevlje, razlika je bila samo ta, da včasih niso bili okovani. Vendar naš pretežki čevlji tudi ovirajo. Najprikladnejši so razmeroma lahki čevlji, ki pa morajo biti navzlic temu trdni in topli. Čevelj naj bo prostoren, a ne toliko, da bi noga plesala v njem, kar nas zelo ovira pri smučskih likih in kar je nevarno za nogo, da se zlasti v gležnju ne poškoduje.

Za viharno in snežno vreme je pa najprimernejša lahka obleka iz balonske svile z oglavnico.

Oprava naj obsega: srajco, spodnje hlače, 2 para nogavic, pokrivalo, volneno jopico, smučarsko jopico, hlače, volnene palčnice, čevlje in ovojke. Kadar se odpravljamo na večdnevni izlet ali v tečaj, vzemimo s seboj še: 1 srajco, 1 spodnje hlače, 2 para nogavic, obleko iz balonske svile, copate, potrebščine za šivanje (sukanec raznih barv, šivanke, gumbe, zaponke, krpe), toaletne potrebščine (milo, brisačo, glavnik, potrebščine za britje, zobno krtačko in pasto), mast zoper sončne opekline, obveze in oblži. Vse to denemo v posebno vrečico. V drugo vrečico spravimo orodje za popravilo smučk, v tretjo maže in mast za čevlje, četrto, nekoliko večjo, pa imamo za jedila.

O p r e m a.

Kupiti dobre smučiči, je posebna umetnost, in dobro poznati les, prava znanost. Nikakor ni zadosti, če ve smučar kako dolge in široke morajo biti smučiči, koliko smejo tehtati, iz kakšnega lesa morajo biti itd. Vse to mu malo koristi, če nima zadostnih izkušenj. Opozorim naj le na močno razširjeno napačno mnenje, da so zelo prožne smučiči najboljše. Preprožne smučiči se pod smučarjem na sredini preveč vdajo, vsled česar se krivina in rep smučke dvigneta, kar ga močno ovira zlasti pri likih. Dobra smučka ne sme imeti predolgih krivin (sani), ne sme biti izvežena, biti mora pod stremenom zadosti napeta, da se dotika tal z vso ploskvijo, če stopimo nanjo, in žlebič, ki naj gre po sredini, mora biti raven. Napačno je tudi mnenje, da se s krajšimi smučkami lažje delajo liki. To velja samo za izlizano smučišče, v prostem smuku pa s kratkimi smučmi ne dosežemo prave brzine in je izvajanje likov zelo ovirano.

Po uporabi delimo smučke na navadne (turne) in na posebne (za tek, smuk, like in za skoke). Smučke za smuk in like morajo imeti robnike. Govoriti o tem, kakšni naj bodo robniki, bi bilo odveč, ker vsakdo kupi pač takšne, kakršne zmore. Izbira je sedaj zelo velika, in za drag denar se dobe že zelo izpopolnjeni robniki.

Kar velja za smučke, velja tudi za stremena. Za navadno smučanje se največ uporabljajo razna vodoravna stremena (Seidlova) preko pete, ki so tudi najcenejša, za posebne panoge smučanja pa moramo uporabljati posebna stremena, ki se od leta do leta bolj izpopolnjujejo. Za smuk in like je na vsak način treba imeti prečno streme (zdaj imajo največ stremena Kandahar).

Palice naj bodo za navadno smučanje trdne in močne, toda ne pretežke, za tekmovalno smučanje pa morajo biti čim lažje.

Maže. Če je že dobro smučko težko izbrati, kako težko je šele izbrati pravo mažo in jo potem tudi pravilno namazati. Za oboje, zlasti pa za mazanje, je treba veliko vaje. Maž ni dobro brez potrebe menjavati, ker je treba z vsako mažo drugače ravnati in se nanjo šele privaditi. Ena sama maža seveda ni zadosti, prav tako ni dovolj, če smučiči samo enkrat namažemo. Čisto brez pomena je, če namažemo smučiči z eno samo mažo, tik preden gremo smučat. Tudi stare maže niso dobre. Preden smučke namažemo, moramo drsno ploskev z bencinom dobro očistiti vse nesnage in maž ter jih šele nato napojiti z oljem, ki se dobi nalašč v ta namen po trgovinah. Pred zimo jih potem vtaremo z osnovno mažo in šele nanjo namažemo pozneje, kadar je potrebno, druge maže.

Sestavimo še pregled opreme, kadar gremo kam za več dni. S seboj vzemimo razen smučk in palic še oprtnik, svetilko, vžigalice, maže, nadomestna stremena in orodje za popravila (kladivce, kratke žebelje, majhen sveder, pilo, vrvco, tenko in debelejšo žico, pločevino, vijake in izvijač). Za snežniške ture pa mimo tega še cepin, dereze, vrv, kompas in karto ozemlja.

Najbolje je, če si smučar že jeseni zaradi boljšega pregleda napravi zaznamek oprave in opreme in oboje spravi v red, ker mu bo potem pozimi prihranjena marsikatera ura jeze in neprilike.

Herman Keber:

Preskoki čez konja

Preskokov čez konja vzdolž imamo vse polno, tako da jih ima priden vaditelj na razpolago za lepo število vadbenih ur.

Konja postavimo vzdolž tako, da je njegov hrbet pri odrišču; skačemo torej v smeri od hrbita proti vratu. Vadimo lahko z odrivno desko ali pa brez nje.

Zelo lahka vaja je **odbočka**. Desko postavi ob konju na desno ali na levo stran, s katere strani pač hočeš skakati. Vadi zmeraj vsak preskok z obeh strani. Odbočko delaš lahko s sonožnim ali pa z enonožnim odzivom ob strani konja. Enonožno se lahko odrineš z notranjo ali pa z zunanjo nogo. Nalet naj bo razmeroma kratek, kakih 6 do 8 korakov, odriv od deske pa prožen.

Za odbočko z desne strani primi z levico na hrbet konja (pozneje vadi tudi s prijemom na sedlo) in prenesi vso težo telesa nanjo. Trup dvigni bočno čim više nad konja, najlepše je do vodoravnega položaja. Med letom bodi trdno oprt na levico, glavo imej pokonci, trup uleknjen, desnico pa priročeno. Posebno pazi na snožene in iztegnjene noge. Ko letiš čez konja, imej levi bok obrnjen h konju. Doskoči čelno tik ob roki, s katero se opiraš na konja. To boš pa naredil le tedaj, če si pravilno oprt na levico. Pazi torej, da ne bo kot, ki ga tvorita levica in telo, pravokoten, ampak oster, približno 60°. Vadi z obeh strani, najprej z odzivom zunanje, nato notranje noge in nazadnje sonožno.

Odbočka z obratom. Odbočko na levo lahko otežimo z obratom na levo ali na desno. Obrat na levo napravi tako, da urno obrneš trup za 90°, kesneje tudi za 180° na levo, to pa šele tedaj, ko si vso širino konja preletel bočno. Če delaš odbočko s pol obrata, doskočiš s čelom k deski, pri celem obratu pa s čelom h konju. Obrat na desno prični prav tako šele tedaj, ko si preletel vso širino konja. Zasuk trupa pa mora biti precej silnejši in urnejši. Za odbočko z obratom je potreben visok let, najmanj pa vodoraven.

Za **prednožko** se zaletiš podobno kakor za odbočko. Odriv od deske naj pa bo nekoliko mirnejši. Pri prednožki v levo primi z levico na hrbet in dvigni noge v prednos. Ko prehajaš čez konja, preprimi z desnico,

da lepše in enakomerneje preneseš težo telesa čez orodje. Noge prenese čez konja v prednosu ali nekoliko više. Doskoči tik ob roki, na katero si bil oprt, z desnim bokom h konju. Pri prednožki v desno veljajo seveda nasprotni strani.

Tudi prednožko delaš lahko z obratom v levo ali desno, kakor je to povedano pri odbočki. Za obrat v levo moraš močneje zasukatj trup kakor za obrat v desno. Tudi prednožko vadi z obeh strani konja in z odri- vom notranje in zunanje noge. Prednožka s sonožnim odri- vom je precej težka in se zato malokdaj vadi.

Zanožka je veliko težja od prednožke in odbočke. Delamo jo lahko z obratom ali brez obrata.

Zanožko brez obrata vadi takole: Z naletom naravnost proti konju naskoči v soročno oporo razovno in doskoči na levo ali pa na desno stran orodja. Telo, ki mora biti uleknjeno, dvigni najmanj do vodoravnega položaja, lepše pa je še više. Doskoči tik ob roki. Pri tem skoku smo obrnjeni ves čas naprej v smeri skoka.

To zanožko vadimo lahko tudi čez vso dolžino konja z doskokom pred orodje. Imenujemo jo veleskok zanožno letno. Za ta preskok mora biti konj precej višji kakor za prej navedene preskoke. Tudi zalet naj bo dolg in sonožen odziv od deske zelo močan. Po močnem odri- vu od deske primemo soročno na hrbet konja in se hkrati močno odrinemo, tako da dvignemo zgornji del telesa visoko nad konja. Uleknjeni, z iztegnjenimi nogami in s trupom poševno navzgor preletimo vsega konja in doskočimo za njim. Za ta preskok je treba dosti poguma, pa tudi zanesljivega varstva. Najbolje je, če varujeta dva, eden ob konju, drugi pri doskočišču.

Zanožko z obratom delaj tako, da se odrineš enonožno ob konju, primeš nanj z notranjo roko, dvigneš trup močno naprej (kakor pri odbočki) in se obrneš za 180° v smeri doskočišča, tako da si v trenutku, ko si nad konjem, v soročni opori vsaj v vodoravnem položaju s čelom h konju. Doskoči na drugo stran konja tik ob roki. Razločuj odbočko z obratom, pri kateri napraviš obrat, ko si že čez konja, od zanožke, pri kateri letiš že čez konja zanožno.

Pri vseh preskokih pazi na pravilni doskok. Doskoči vedno v čep ali počep. Prste in kolena imej vsaksebi, pete pa skupaj. Če imaš kolena skupaj, se ti lahko pripeti, da udariš z brado vanja.

Pri vseh preskokih je potrebno varstvo, ker dobi tako telovadec pogum za vadbo, zanesljiv varuh pa lahko prepreči marsikatero nesrečo. Ko varuješ, ne prijemaj nikdar za roko v zapetju ali pa za komolec.

(Se nadaljuje)

Joža Trdinova:

Tek

Pri članstvu in naraščaju, a tudi pri deci moramo vaditi vsako telovadno uro po nekaj minut tek. Na telovadišču vadimo po navadi vztrajnostni tek, pri manj izurjenih oddelkih in pri deci pa menjavamo hojo in tek. Tek je bolj kratkočasen, če tečemo v raznih smerih, n. pr.

1. ob straneh telovadišča,
2. okrog hiše,
3. v vijugih okrog dreves,
4. v vijugih okrog telovadnega orodja,
5. čez bližnji travnik,
6. v bližnji gozd,
7. čez grič,
8. čez travnik, kjer so jarki, itd.

Tudi v telovadnici poskrbimo, da ne bo tek nekaj dolgočasnega. Ker je tu prostor premajhen, si moramo seveda izmisliti razne oblike in načine teka. Najpoprej naj teče vsaka telovadka, kakor hoče, potem naj tečejo vse po taktu, ki ga dajemo s ploskanjem, z udarci palice ob tla, z udarci na tamburin, s petjem (n. pr. na pesem: Še kikeljco prodala bom...), z igranjem na kak instrument ali pa kako drugače.

Vsako uro tečemo le po nekaj minut, vmes pa naj bo vselej nekoliko hoje. Vsak telovadni večer vadimo samo nekaj novega in ponavljamo že znano.

Tu bomo podali nekoliko načinov teka, ki so zlasti primerni za članice in ženski naraščaj.

1. Tek naprej. Telovadke tečejo tiho, lahti se lahko pokrčene zibljejo ob straneh trupa. Najprej teče vsaka, kakor se ji zdi, pozneje v taktu, kakor je bilo prej omenjeno.

2. Tek naprej vedno hitreje in spet vedno bolj počasi; vodnica daje takt.

3. Tek v raznih oblikah: v vijugih, v ostrih kotih sem in tja, v lokih, v obliki polža, s prostopom, v obliki osmice itd.

4. Tek nazaj. Preko leve rame pogled nazaj; skoki nazaj naj bodo manjši kakor skoki naprej.

5. Izenoma tek naprej in tek nazaj; menjavo napravijo telovadke na znak.

6. Izenoma po 8 tekovih skokov naprej in po 8 nazaj.

7. Izenoma po 4 tekovi skoki naprej in po 4 nazaj.

8. Pri tekovih skokih naprej odročiti, pri tekovih skokih nazaj predročiti.

9. Tek v stran (v levo ali v desno) skrižno spredaj.

10. Tek v stran skrižno zadaj.

11. Izenoma po 4 tekovi skoki skrižno spredaj in po 4 tekovi skoki skrižno zadaj.

12. Izenoma po en tekov skok skrižno spredaj in po en tekov skok skrižno zadaj.

13. Izenoma po 5 tekovih skokov v desno in po 5 v levo.

14. Tek naprej s skrčevanjem prednožno.

15. Tek naprej s prednoževanjem.

16. Tek naprej s skrčevanjem zanožno.

17. Tek nazaj s skrčevanjem prednožno.

18. Tek nazaj s prednoževanjem.

19. Izenoma po 8 tekovih skokov naprej s skrčevanjem zanožno in z lahnim predklonom in po 8 tekovih skokov nazaj s prednoževanjem in z lahnim zaklonom.

20. 8 tekovih skokov naprej — odročiti,

8 tekovih skokov naprej — d. predročiti gor, l. zaročiti.

21. 2 tekova skoka naprej — odročiti,

2 tekova skoka naprej — priročiti.

22. Začetna postava l. vzročiti, d. predročiti:

2 tekova skoka naprej — l. predročiti, d. vzročiti,

2 tekova skoka naprej — d. predročiti, l. vzročiti.

23. Začetna postava vzročiti:

2 tekova skoka naprej — zasuk trupa za 90° v levo — odročiti,

2 tekova skoka naprej — odsuk trupa — vzročiti,

2 tekova skoka naprej — zasuk trupa za 90° v desno — odročiti,

2 tekova skoka naprej — odsuk trupa — vzročiti.

24. Začetna postava vzročiti:

4 tekovi skoki naprej — predklon — skozi predročenje in priročenje zaročiti,

4 tekovi skoki naprej — vzklon — skozi priročenje in predročenje vzročiti, pogled gor.

25. Kakor pri 24, toda gib trupa in lahti na 2 tekova skoka.
26. Kakor pri 24, toda gib trupa in lahti na 3 tekove skoke.
27. Začetna postava predročiti:
2 tekova skoka naprej — zasuk trupa za 90° v levo, predklon — odročiti, l. z lokom dol,
2 tekova skoka naprej — odsuk trupa, vzklon — predročiti, l. z lokom dol,
to potem ponovimo, toda v drugo stran.
28. Tek naprej, na znak s štirimi tekovimi skoki $\frac{1}{4}$ obrat in tek v nasprotni smeri naprej.
29. Kakor pri 28, toda $\frac{1}{4}$ obrat z dvema tekovima skokoma.
30. Kakor pri 28, toda obrat čim hitreje.
31. 6 tekovih skokov naprej, z 2 tekovima skokoma $\frac{1}{4}$ obrat.
32. Podobno kakor $\frac{1}{4}$ obrat delamo tudi $\frac{2}{4}$ obrat.
33. Tek naprej, na znak čepenje, na ponovni znak tek naprej.
34. Kakor pri 33, toda čepenje s $\frac{1}{2}$ obratom noter proti sredi kroga.
35. Kakor pri 33, toda čepenje s $\frac{1}{2}$ obratom ven.
36. Kakor pri 33, toda čepenje s $\frac{1}{4}$ obratom.
37. Tek naprej, na znak leža na tleh spredaj ali zadaj. Če tečejo telovadke v krogu, jih vodnica že prej opozori, da ležejo z glavo ali pa z nogami v smeri proti sredi kroga.
38. Tek naprej, na znak napravi vsaka telovadka s štirimi tekovimi skoki majhen krog noter in teče potem v prvotni smeri dalje. Ko teče v malem krogu, je telo nagnjeno proti sredi tega kroga.
39. Tek naprej, na znak napravi vsaka telovadka s štirimi tekovimi skoki majhen krog ven.
40. 6 tekovih skokov naprej,
2 dobi mirno stati v vzponu.

Večino teh vaj delamo lahko v dvojicah, ki so proste ali se pa držijo na razne načine, n. pr.:

- a) telovadki se držita z notranjima rokama v višini ram, zunanji lahti sta prosti;
- b) lahti so križema pred telesom;
- c) lahti so križema za telesom.

Objave

ZBOR DRUŠTVENIH NAČELNIKOV IN NAČELNIC.

Za dan 23. septembra je župno načelništvo sklicalo zbor društvenih načelnikov in načelnic. Ta zbor naj bi se priredil po delovnem razporedu za leto 1936, kot tajni sestanek načelnikov in načelnic, združen z izletom v ljubljansko okolico. Dež je to namero deloma preprečil. Vkljub temu se je ob 8. uri zbralo na Taboru 52 načelnikov in 33 načelnic iz 55 društev. To je bil doslej eden najbolje obiskanih zborov, ki kaže, da se razmere v naši župi boljšajo. Zbora se pa niso udeležili načelniki in načelnice edinic: Bloke, Čabar, Koprivnik, Novi kot, Osilnica, Stara cerkev, Tršče, Dobropolje, Dolenja vas, Komenda, Ljubljana III, Preserje, Prezid, Vače, Krašnja, Dvorska vas, Fara, Horjul, Kozarje, Nova sela, Rob, Stari kot in Sv. Jakob ob Savi. Zadnjih 16 edinic se ni niti opravičilo. Načelniki in načelnice so odkorakali, ne da bi vedeli za smer in cilj pohoda, ob pol 9. uri v dveh skupinah v Štepanjo vas, kjer se je v sokolskem domu ob 9. uri začelo zborovanje. S člani strokovnega odbora je bilo navzočih 100

udeležencev, ki so pred sejo zapeli pesem sokolskih legij. Po kratkem pozdravu župnega načelnika br. Smoleta je vodil zborovanje župni podnačelnik br. F. Lubej. Podrobno je pojasnil vse prireditve v proslavo kraljevega rojstnega dne: župni zvezdni tek, župni zlet kolesarjev in zbor sokolstva.

Po odmoru je br. Stane Pirc predložil načrt delovnega razporeda za leta 1936 do 1938. Vrhunec tega delovnega razdobja naj bi bil župni zlet na binkošti 1. 1938. Ta načrt, ki ga je že odobril župni strokovni odbor, je sprejel po podrobni razpravi z nekaterimi izpremembami tudi zbor društvenih načelnikov in načelnic. Za župni zlet so določene tele prireditve:

I. Na binkoštno soboto popoldne in v nedeljo dopoldne tekme moštev članov in članic iz Ljubljane, Zagreba in Beograda v prostih panogah in enake tekme žup iz dravske banovine.

II. Na binkoštno nedeljo ves dan obče tekme vrst in posameznikov za člane, članice in naraščaj. Člani in članice bodo tekmovali v treh (nižji oddelek v dveh skupinah), moški in ženski naraščaj pa v dveh oddelkih.

III. Zvečer župna akademija in tekma v sestavljanju in izvajanju prostih vaj (odrskih točk).

IV. Na binkoštni ponedeljek ob 6. uri izkušnje, ob 11. uri sprevod, ob 15. uri pa javna telovadba s temle sporedom:

1. stik vseh oddelkov s prapori na telovadišču, pozdrav državni zastavi in državna himna; 2. skupne proste vaje moške in ženske dece; 3. hkratne vaje članic in ženskega naraščaja na gredeh; 4. redovne vaje članov ljubljanskih sokolskih društev; 5. nastop vojaštva ljubljanske posadke; 6. praške proste vaje ženskega naraščaja; 7. praške proste vaje moškega naraščaja; 8. hkratne vaje članov na več bradljah; 9. izmenski tek moštev Ljubljane, Zagreba in Beograda; 10. praške proste vaje članic; 11. praške proste vaje članov; 12. hkratni preskoki moškega naraščaja čez konja, kozo ali mizo; 13. proste vaje starejših članov; 14. nastop obeh praških mednarodnih tekmovalnih vrst; 15. skupne župne proste vaje članstva in naraščaja.

Razpis za sestavo zadnje točke je bil objavljen v drugi in tretji številki župnega glasila. Novembra letos morajo biti te vaje že objavljene. Nastop sokolske konjenice in sokolskih kolesarjev naj se izvrši eno nedeljo pred župnim zletom na kakem drugem telovadišču. K temu sporedu je zbor društvenih načelnikov določil že tudi tele termine za podrobne priprave:

Oktobra letos naj bo v Ljubljani delovni sestanek zbora društvenih načelnikov in načelnic, na katerem naj se podrobno predelajo vse proste, tekmovalne in redovne vaje. Ta mesec naj se objavijo že tudi prvine za tekmovalne vaje na orodju.

V zimskih mesecih leta 1936./37. naj bodo ob sobotah in nedeljah vaditeljski tečaji in vaditeljske ure v skupinah po več društev. V teh tečajih se bo razen stalne snovi vaditeljskih tečajev predelala tudi snov za župne tekme in župni zlet.

Do dne 1. januarja 1937 se mora objaviti podrobni razpored nastopa v redovnih vajah, hkratne vaje na bradlji, preskoki čez orodje za naraščaj in vaje na gredeh za članice in ženski naraščaj, maja naj se razpišejo tekme v prostih panogah in v plavanju (kot del župne tekme), do konca junija tekme v sestavljanju in izvajanju prostih vaj in natečaj za sestavo dečjih župnih prostih vaj. Do konca septembra naj se objavijo proste vaje za deco in razpišejo vaje za vojaštvo, do konca decembra pa naj se priobči besedilo vaj na orodju za obče tekme in tekmovalni red zanje.

Poleti 1937 morajo vsa okrožja na okrožnih zletih nastopiti tudi s hkratnimi vajami na orodju za članstvo in naraščaj, z redovnimi vajami in župnimi prostimi vajami, v zimi 1937/38 pa naj se na delovnih sestankih načelnikov, načelnic in prosvetarjev predelajo praške proste vaje in ponovijo skupne vaje iz leta 1937.

Do dne 1. januarja 1938 naj se razpišejo medmestne in medžupne tekme v prostih panogah in objavi tekmovalni red, junija pa naj se izvršijo izbirne tekme za sestavo vrst.

Soglasno je bilo sklenjeno, da ne smejo ljubljanska društva od dne 1. aprila 1938 do župnega zleta prirediti nobene javne telovadbe ali akademije. Zbor je bil končan ob 13. uri.

* * *

PROSVETNI TEČAJ.

Dve leti zaporedoma je moral župni prosvetni odbor odpovedati že pripravljene prosvetne tečaje zaradi premajhnega števila prijaviteljev. Da bi se to še letos ne pripetilo, je že od novega leta dalje neprestano opozarjal edinice oziroma prosvetarje ustno in pisмено na ta tečaj. Uspeh — 18 prijaviteljev iz malone 80 edinic. V tečaj jih je pa prišlo samo 15, in še izmed teh je bila tretjina iz ljubljanskih društev. In vendar je bilo treba dobiti samo primernega brata ali sestro in denar za vožnjo, za vse drugo je poskrbela župa. Čemu torej ves trud, čemu stroški, ko naleti vsaka pobuda na takšno malomarnost in brezbriznost društev, ki pa imajo seveda za svojo zanikrnost vse polno jalovih izgovorov. Ista društva ob vsaki priliki tožijo, da nimajo primernih in sposobnih sokolskih delavcev, kadar se jim pa nudi priložnost, da bi se njih člani usposobili za sokolsko delo — je ne izkoristijo.

In taki naj gremo v Petrovo petletko, ki bo od nas vseh zahtevala potrjenega dela in požrtvovanja — takšni naj postanemo jedro prerojenih sokolskih legij! Podoba je, da naše vrste niso še zadosti prečiščene in da bo treba tudi v društvene uprave ljudi, ki bodo imeli več zanimanja in razumevanja za sokolsko delo.

Tečaj sam je prav dobro uspel. Novost v tečaju, ki je trajal 6 dni, je bila, da so imeli tečajniki tudi sami predavanja in nagovore in da so se vršila razen teoretičnih predavanj tudi praktična, z razpravo in navodili za delo po društvih. V tečaju je vladal med tečajniki pravi bratski duh in iskreno prijateljstvo, kar se je pokazalo tudi na poslovnem večeru. Uverjen sem,

da ves trud, ki smo ga imeli s tečajem, ne bo brez koristi in da se nam posreči v prihodnji prosvetni tečaj dobiti vsaj 30 tečajnikov.

*

Vsem sodelavcem pri zvezdnem teku kralja Petra II!

Proslave dne 5. in 6. septembra so popolnoma uspele, najbolj pa zvezdni tek kralja Petra II., ki je bil jedro vseh prireditvev in nekakšna preizkušnja točnosti, reda, smisla za odgovornost in čuta za organizacijo večje prireditve, ki jo je naša župa po zaslugi organizatorjev, sodelavcev in tekačev imenitno prebila.

Zato izrekamo vsem organizatorjem in tekačem kakor tudi vsem drugim, ki so kakorkoli pomagali pri teku, popolno priznanje in jih pozivamo, naj to delo nadaljujejo, da bo naša župa z vsemi edinicami in pripadniki kos vsem, še večjim nalogam, ki jih mora sokolstvo v bodočnosti izvršiti.

Uprava sokolske župe Ljubljana.

*

Vsem društvom in četam!

Pošljite nam, prosimo, takoj zaznamek članov in članic vaditeljskega zbora, ki ga potrebujemo za uredništvo sokolskega koledarja in za izpopolnitev naše kartoteke vaditeljstva.

Poročila o svojih letnih javnih nastopih nam pošljite na določenem obrazcu. Društvo, ki bi tega obrazca ne imelo, naj ga takoj zahteva od župnega načelnikstva.

Prosimo vas tudi, da nam redno pošiljate mesečne statistične izkaze o obisku telovadbe, in sicer preko svojega okrožnega načelnikstva.

Župno načelnikstvo.

Vesti iz društev

Sokolsko društvo Ljubljana - Vič.

Naše sokolsko društvo je pokazalo letošnje leto nenavadno delavnost na vseh področjih sokolskega udejstvovanja. Najbolj živahno vrvenje je bilo seveda v sokolski telovadnici, kjer smo se pridno pripravljali za letošnje javne nastope. Spomladaj smo se udeležili pešizleta na Orle, potem nas je klicala dolžnost na župni zlet, kjer smo nastopili pri javni telovadbi in pri sprevedu po mestu. Po

župnem zletu smo osredotočili vse delo za lastni javni nastop, ki bi moral biti dne 12. julija, pa smo ga morali zaradi dežja preložiti na dan 19. julija. Po lastnem nastopu, ki je na vse strani lepo uspel, smo pomagali pri nastopi bratskih društev na Brezovici, na Lavrici in pri Sokolu Ljubljana IV. Ob slavnostih sok. društva Ljubljana - Šiška smo se z vrsto naraščajnikov udeležili meddruštvenih tekem v odbojki, potem meddruštvenih tekem v prostih pa-

nogah in sodelovali pri razvitju novega prapora. Rojstni dan našega mladega vladarja in staroste kralja Petra II. smo proslavili prej ta večer z baklado po Viču, nato smo se udeležili še baklade ljubljanskih sokolskih društev v Ljubljani, na sam kraljev rojstni dan smo pa sodelovali s člani in naraščajniki pri zvezdnem teku kralja Petra II. in se udeležili velike sokolske manifestacije na Kongresnem trgu v kroju s članskim in naraščajskim praporom. Od drugih pomembnejših društvenih prireditev naj še omenimo, da je naš gledališki oder uprizoril na našem letnem telovadišču dne 15. in 16. avgusta Kreftove »Celjske grofe«, ki so moralno in tudi gmotno prav lepo uspeli. Na povabilo kamniške Čitalnice je oder gostoval dne 12. in 13. septembra z isto igro v Kamniku s prav dobrim uspehom. Zaradi hladnega vremena smo se preselili s telovadišča v telovadnico in pričeli z rednimi telovadnimi urami vseh oddelkov, ki so se že jeli pripravljati za telovadno akademijo v proslavo praznika zedinjenja dne 1. decembra. Društvo torej prav živahno deluje, tako da zremo lahko z zaupanjem v boljšo bodočnost našega Sokola, ki se mora boriti za svoj obstanek na periferiji Velike Ljubljane.

Sokolska četa Lavrica. Majhna četa, ki se bori za svoj obstoj, je priredila letos dne 9. avgusta svojo javno telovadbo. Prireditev, za katero so se bratje in sestre korenito pripravili, je ob obilni udeležbi domačega občinstva in sokolskih gostov iz društev Ljubljana IV, Štepanje vasi, Viča in Grosupljega zelo dobro uspela. V 12 točkah je podala četa pregled svojega dela v minilem in v tem letu.

Četa se je tudi udeležila dne 28. junija z vsemi svojimi oddelki nastopa v Grosupljem in dne 19. septembra nastopa matičnega društva Ljubljana IV.

Zdaj so se začele priprave za 1. december in za delo v zimski dobi. Čvrsti in navdušeni mladi telovadci in telovadke so začeli ugajati tudi ljudem s petjem, zakaj dostikrat zaori iz njihovih mladih grl pesem sokolov: »Le naprej, brez miru...«, ali pa tudi naša vseslovanska: »Hej Slovani...« Pesem je, kar naše ljudi druži, kar jih navdušuje in jim daje upanje in moč za sokolsko delo. Zato se obračam na naše voditelje, naj nam dajo novih, krepkih sokolskih pesmi, kakršna je naša: »Le naprej...«; zakaj takšne dajejo članstvu moč za prenašanje naporov in premagovanje ovir, ljudi pa navdušujejo za naše delo.

Razno

O sokolskem bratstvu mnogo pišemo, še več govorimo, pa sem naletel zadnjič na društvo, kjer so se častili z gospodi in milostivami in se med seboj vikali. Nekje drugje so člani uprave ogovarjali bodočega starosta z gospodom doktorjem, drugod smo spet sedeli pri sokolski zabavi v sokolskih prostorih v sokolski družbi in je bila ena izmed članic sestra, druga gospa, tretja pa celo milostiva. Koliko dela te še čaka brat prosvetar!

Na dan 6. septembra letos so imeli priliko vsi sokoli v Ljubljani, da pokažejo svojo sokolsko zavednost, strogorednost in požrtvovalnost. Poziv župne uprave, načelnštva in ljubljanskih društev ni ostal glas vpijočega v puščavi in je bila udeležba članstva pri proslavah kar zadovoljiva. Le

koga ni bilo — marsikaterega izmed nekdanjih vodilnih sokolov, ki smo jih sicer dokler so bili na vidnih, častnih mestih, videli povsod. Zdaj pa, ko so se po večini prostovoljno, nekateri pa zaradi razmer umeknili v vrste sokolskih prostakov — jih ni nikjer, kakor da bi se v tla vdrli. In oni so nas učili kakšen bodi vzoren sokol, ki ne pozna ne časti ne slave!

*

Zadnje čase je bilo precej sokolskih delavcev deležnih ne samo priznanj, ampak tudi nagrad v obliki brezplačnih potovanj po naši lepi slovenski domovini, ki ima še veliko krajev, kjer bo sokolski delavec dobrodošel, da preorje nedotaknjeno ledino in vseje na plodna tla životvorno seme sokolske misli.

PLAČAJTE NAROČNINO!
